

Masters in Pharmacy कार्यक्रम संचालन सम्बन्धि पूर्वाधार निर्देशिका, २०७२

नेपाल फार्मसी परिषद्को बैठक नं १०७ (२०७२ फाल्गुन १०) बाट पारित

परिच्छेद १

नाम, विस्तार र प्रारम्भ

- यो निर्देशिकाको नाम: Masters in Pharmacy कार्यक्रम संचालन सम्बन्धि पूर्वाधार निर्देशिका, २०७२ रहेको छ।
- यो निर्देशिका फार्मसीमा स्नातकोत्तर कार्यक्रम संचालन गर्ने सबै बिश्वविद्यालय र कलेज हरुमा लागु हुनेछ।
- यो निर्देशिका नेपाल फार्मसी परिषद्को बैठकबाट पारित भएको मितिदेखि लागु हुनेछ।

परिच्छेद २

भर्नाका सर्त र बिद्यार्थी संख्या सम्बन्धि व्यवस्था

- भर्नाको लागि कम्तिमा २५% भार कार्यक्षेत्रको अनुभव लाई दिनु पर्नेछ। कति बर्षको अनुभवलाई कति भार निर्धारण गर्ने भन्ने सम्बन्धित बिश्वविद्यालयाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।
- प्रत्यक व्याचमा शैक्षिक संस्थाको पुर्वाधारको अवस्था हेरी एक बिषयमा बढीमा १० जनासम्म हुन सक्नेछ। तर कुनै खास बिषयको बिषयगत शिक्षक र भौतिक पूर्वाधार पर्याप्त भएको अवस्थामा बढीमा २० जना सम्म भर्ना लिन बाधा हुने छैन।

परिच्छेद ३

भौतिक पुर्वाधार सम्बन्धि व्यवस्था

- तोकिएका बिद्यार्थी संख्याको लागि सजिलो संग पठनपठन गर्न गराउन सकिनेगरि आवश्यक हुने श्रब्यदृश्य सामग्री सहितको उपयुक्त कक्षा कोठाहरुको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ।
- कम्तिमा दुई जना बिद्यार्थीको लागि इन्टरनेट सुबिधा सहितको एउटा कम्प्यूटर को व्यवस्था गरिएको हुनु पर्नेछ।
- पर्याप्त reference book र e-library को व्यवस्था हुनु पर्नेछ।

परिच्छेद ४

प्रयोगशाला पूर्वाधार सम्बन्धि व्यवस्था

- Specialization को बिषयको लागि स्नातकोत्तर तहले मात्र प्रयोग गर्न पाउने गरि individual लकरको व्यवस्था सहित पर्याप्त सुबिधा सहितकोको सम्बन्धित बिषयकोलागी कम्तिमा एउटा उपयुक्त dedicated प्रयोगशालाको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ।
- अन्य प्रयोगात्मक कक्षाहरुको लागि उपयुक्त व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ।

परिच्छेद ५

Industrial Pharmacy का लागि भौतिक पूर्वाधार तथा औजार उपकरण सम्बन्धित व्यवस्था

11. भौतिक पूर्वाधार: Change room को प्रबन्ध सहितको solid dosage form, liquid/semisolid dosage form र injectable dosage form को लागि कम्तिमा तिन अलग अलग कोठाको प्रबन्ध भएको हुनु पर्नेछ ।
12. आवश्यकता अनुसार कम्तिमा तापक्रम र ५०% सम्म humidity नियन्त्रणमा राख्न सकिने प्रबन्ध भएको हुनु पर्नेछ ।
13. चालु हालतका कम्तिमा देहायका औजार उपकरणहरु व्यवस्था गरियको हुनु पर्नेछ ।
 - a. Dosage form design संग सम्बन्धित
 - i. R & D scale granulation equipments
 - ii. Tablet compression machine
 - iii. Capsule filling machine
 - iv. Coating machine
 - v. Liquid bottle sealing machine
 - vi. Liquid mixing machine
 - vii. Emulsifier/planetary mixer
 - viii. Laboratory size fermenter
 - ix. Particle size counter
 - x. Dehumidifier
 - xi. Other basic laboratory equipment and glassware as per the requirement
 - b. Quality control संग सम्बन्धित
 - i. High performance liquid chromatography
 - ii. UV spectrophotometer
 - iii. Six Basket dissolution apparatus
 - iv. Flame photometer
 - v. Disintegration test machine
 - vi. Friability tester
 - vii. Hardness tester
 - viii. LAF chamber
 - ix. Other basic laboratory equipment and glassware as per the requirement

परिच्छेद ६

Clinical/hospital Pharmacy कोलागि भौतिक पूर्वाधार तथा औजार उपकरण सम्बन्धित व्यवस्था

14. सबै बनोटका औषधिको पर्याप्त औषधि सहितको डेमो फार्मसी को व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

15. आफ्नै अस्पताल फार्मसी भएको कम्तिमा १०० सैया भएको जनरल अस्पताल संग बिध्यार्थीहरुले स्वतन्त्र रूपमा सिक्न पाउने गरि नजिकको अस्पताल संग कम्तिमा २ बर्षकोलागी अग्रिम समझौता भएको हुनु पर्नेछ ।

16. Quality control संग सम्बन्धित देहायका औजार उपकरणको प्रबन्ध भएको हुनु पर्नेछ :

- i. High performance liquid chromatography
- ii. UV spectrophotometer
- iii. Flame photometer
- iv. Biochemical analyzer
- v. Other basic laboratory equipment and glassware as per the requirement
- vi. Necessary reference standards

परिच्छेद ७

Natural Product Pharmacy कोलागि भौतिक पूर्वाधार तथा औजार उपकरण सम्बन्धित व्यबस्था

17. चालु हलातका कम्तिमा देहायका औजार उपकरणहरु व्यबस्था गरिएको हुनु पर्नेछ ।

a. कम्तिमा देहायका औजार उपकरण सहितको Laboratory scale extraction ईकाई

- i. Rotavapor apparatus
- ii. Different size soxhlet apparatus
- iii. Different size klevenjar apparatus
- iv. Different size column
- v. Different size TLC tanks
- vi. UV detection box with sprayer
- vii. Percolator

b. Quality control संग सम्बन्धित देहायका औजार उपकरणको प्रबन्ध भएको हुनु पर्नेछ :

- i. High performance liquid chromatography
- ii. UV spectrophotometer
- iii. Flame photometer
- iv. Gas chromatography
- v. Other basic laboratory equipment and glassware as per the requirement

परिच्छेद ८

जनशक्ति र जनशक्तिको योग्यता सम्बन्धित व्यबस्था

18. हरेक कार्यक्रम (speciality) मा कमसेकम देहायको शैक्षिक जनशक्तिको व्यबस्था भएको हुनुपर्नेछ ।

- a. सम्बन्धित बिश्वविद्यालयको मापदण्ड अनुरूपको प्राध्यापक वा प्राध्यापक हुनकोलागी योग्यता पुगेको वा सम्बन्धित बिषयमा PhD गरेको भई कम्तिमा २ बर्ष फार्मसी बिषयमा प्राध्यापन गरिसकेको कमसेकम एकजना पूर्णकालीन शिक्षक ।
- b. सम्बन्धित बिषयमा स्नाकतोत्तर भई कमसेकम ५ बर्ष प्राध्यापन गरिसकेको पूर्णकालीन शिक्षक कम्तिमा एक ।

- c. फार्मसी सम्बन्धित कुनैपनि बिषयमा स्नाकतोत्तर गरेकोभई कम्तिमा ५ बर्षको शिक्षणमा अनुभव भएको कम्तिमा पूर्णकालीन शिक्षक कमसेकम एक ।
- d. सम्बन्धित बिषयमा विज्ञान हासिल गरेका आवश्यकता अनुसारका पूर्ण वा आंसिक समय कार्य गर्ने शिक्षक । यसरी संलग्न हुने शिक्षकहरूको योग्यता बुदा 17 (a वा b) अनुसार भएको हुनुपर्नेछ ।
- e. Laboratory को लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सहयोगी र सहायक हरु आवश्यकता अनुसार ।

परिच्छेद ७

प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Internship सम्बन्धित व्यबस्था

- 19. Pharmaceutics/industrial pharmacy कोलागि कमसेकम ट्याब्लेट, क्याप्सुल, झोल र मल्हम बनौट भएको औषधि उत्पादन कम्पनिसँग बिद्यार्थी संख्या खुलाई MOU मा हस्ताक्षर गरेको हुनुपर्नेछ ।
- 20. Clinical pharmacy/Hospital pharmacy/Pharmaceutical care बिषयकोलागी आफ्नै अस्पताल फार्मसी भएको ५०% भन्दा बढी occupancy भएको कम्तिमा पनि सय सैयाको अस्पतालले बिद्यार्थी संख्या खुलाई MOU मा हस्ताक्षर गरेको हुनुपर्नेछ ।

परिच्छेद ८

Thesis/Desertation सम्बन्धित व्यबस्था

- 21. बिद्यार्थिको Thesis/Desertation को सुपरभाइजर हुनकोलागी कम्तिमा पनि सम्बन्धित बिषयमा कम्तिमा ५ बर्ष पूर्णकालीन प्राध्यापन गरेको वा सम्बन्धित बिषयमा PhD गरेको हुनु पर्नेछ ।
- 22. एक जना शिक्षकले बढीमा ४ जना सम्मको लागिमात्र सुपरभाइजर को रूपमा रहन सक्ने छन् ।
- 23. समुहमा Thesis/Desertation गर्न अनुमति दिनु हुदैन ।

परिच्छेद ९

बिबिध

- 24. सम्भब भएसम्म हरेक बिषयमा सेमिनार प्रस्तुतीकरण गराउनु पर्नेछ । Clinical pharmacy/Hospital pharmacy/Pharmaceutical care को हकमा कम्तिमा पनि २५ विभिन्न case study प्रस्तुतीकरण गराउनु पर्नेछ ।
- 25. बिद्यार्थीले गरेको thesis कम्तिमा पनि कुनै राष्ट्रिय वा अन्तरास्ट्रिय journal मा प्रकाशन वा कुनै राष्ट्रिय वा अन्तरास्ट्रिय कार्यशाला/सेमिनार वा सम्मेलनमा पोस्टर/ओराल प्रकाशन/प्रस्तुति भएको हुनुपर्नेछ ।